
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

05.03.2020

КАРАР

№ 359-п

Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тээмин итү һәм коткару хезмәтләрен булдыру турында

“Гражданнар оборонасы турында” 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенң “Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турындагы Нигезләмәне раслау турында” 2007 елның 26 декабрдендәге 804 номерлы карары һәм “Татарстан Республикасында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында” 2008 елның 22 ноябрдендәге УП-598 номерлы Татарстан Республикасы Президенты Указы нигезендә, гражданнар оборонасы чараларын һәрьяклап тээмин итүне оештыру һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы чараларын тээмин итү һәм коткару хезмәтләрен (гражданнар оборонасы хезмәтләрен) булдыру турында” 2010 елның 15 гыйнварындагы 6 номерлы карарын үтәү максатларында, Саба муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Авария-коткару эшләрен үткәрү өчен Саба муниципаль районының түбәндәге коткару хезмәтләрен булдырырга:

- элементә һәм хәбәр итү ;
- медицина;
- жәмәгать тәртибен саклау;
- санитар-эпидемиологик күзәтчелек ;
- янгынга каршы көрәш;
- транспорт ;
- юл;
- энергетика һәм яктылык маскировкасы;
- коммуналь-техник;
- ягулык-майлау материаллары белән тээмин итү;
- сәүдә һәм туклану ;
- хайваннарны һәм үсемлекләрне саклау ;
- инженер хезмәте.

2. Түбәндәгеләрне расларга:

- Саба муниципаль районында коткару хезмәтләрен формалаштыру һәм алар тарафыннан эшчәнлекне гамәлгә ашыру тәртибе (кушымта итеп бирелә);
- Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү турында нигезләмә (кушымта итеп бирелә);
- Саба муниципаль районының коткару хезмәтләре структурасы (кушымта итеп бирелә).

3. Әлеге карарны Интернет челтәрендә - Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматлар турындагы <http://pravo.tatarstan.ru> рәсми порталында бастырып чыгарырга.

4. Түбәндәге карарларны үз көчен югалткан дип танырга:

- Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең “Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү һәм коткару хезмәтләре (ГО хезмәтләре) булдыру турында” 2010 елның 11 маендагы 533-п номерлы карары;

- Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең “Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү һәм коткару хезмәтләре (ГО хезмәтләре) булдыру турында” 2011 елның 11 апрелендәге № 208-п номерлы карары;

- Саба муниципаль районы Башкарма комитетының “Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең “Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү һәм коткару хезмәтләре (ГО хезмәтләре) булдыру турында” 2011 елның 11 апрелендәге 208-п номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында” 2015 елның 13 октябрендәге 1285-п номерлы карары;

- Саба муниципаль районы Башкарма комитетының “Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең “Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү һәм коткару хезмәтләре (ГО хезмәтләре) булдыру турында” 2011 елның 11 апрелендәге 208-п номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында” 2017 елның 23 ноябрендәге 1471-п номерлы карары;

- Саба муниципаль районы Башкарма комитетының “Саба муниципаль районы Башкарма комитетының “Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү һәм коткару хезмәтләре (ГО хезмәтләре) булдыру турында” 2015 елның 13 октябрендәге 1285-п номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында” 2019 елның 12 августындагы 916-п номерлы карары;

- Саба муниципаль районы Башкарма комитетының “Саба муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең 2011 елның 11 апрелендәге 208-п номерлы карары белән расланган Саба муниципаль районының коткару хезмәтләре (ГО хезмәтләре) структурасына үзгәрешләр кертү турында” 2019 елның 8 ноябрендәге 1400-п номерлы карары.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

**Саба муниципаль районында коткару хезмәтләрен
формалаштыру һәм алар тарафыннан
эшчәнлекне гамәлгә ашыру тәртибе**

1. Гомуми нигезләмәләр.

1.1. Саба муниципаль районында коткару хезмәте (алга таба-коткару хезмәте)-гражданнар оборонасы буенча чаралар үткөрү, авария-коткару берләшмәләренең гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү, хәрби хәрәкәтләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык актлары нәтижәләрен бетергәндә кичектергесез башка эшләргә башкару өчен билгеләнгән идарә органнары, көчләре һәм гражданнар оборонасы чаралары жыелмасы.

1.2. Коткару хезмәтенең штабы – хезмәт белән идарә итү органы, ул хезмәтне тыныч һәм хәрби вакыт бурычларын үтәүгә эзерләү белән житәкчелек итү һәм хезмәт көчләре һәм чаралары белән идарә итү өчен билгеләнгән.

1.3. Коткару хезмәтләре үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясе һәм Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары, жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары, Гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла – казалар нәтижәләрен бетерү буенча Россия Федерациясе Министрлыгының норматив хокукый актлары (алга таба-Россия ГТХМ) белән эш итә.

2. Коткару хезмәтен формалаштыру.

2.1. Саба муниципаль районында түбәндәге хезмәтләр булдырыла:

- Саба муниципаль районының янгын сүндерү хезмәтләре;
- Оешмаларның коткару хезмәтләре (кирәк булганда).

Тиешле коткару хезмәтләренең составын һәм структурасын Саба муниципаль районы Башкарма комитеты, жирле үзидарә органнары, хезмәт күрсәтүче оешма житәкчеләре билгели.

2.2. Саба муниципаль районының коткару хезмәтләре Саба муниципаль районы Башкарма комитеты бүлекләре һәм (яки) төп эшчәнлекнең тиешле юнәлешләре буенча берләшүче оешмалар базасында, аларның милек рәвешләренә һәм ведомствого буйсынуына карамастан булдырыла.

2.3. Саба муниципаль районының коткару хезмәтләрен формалаштыру Саба муниципаль районы Башкарма комитеты бүлегенә һәм (яки) хезмәт составына керүче һәм аны булдыру өчен иң яхшы шартлары булган оешмага йөкләнә (алга таба – коткару хезмәтен формалаштыручы).

2.4. Коткару хезмәтен формалаштыручы хезмәт штабын төзи, кирәкле оештыру-планлаштыру документларын эшли, хезмәт составына керүче оешмаларның идарә органнарын, көчләрән һәм чараларын әзерләүгә методик житәкчелек итә.

2.5. Саба муниципаль районының коткару хезмәтләре штаблары составына идарә органнарының хезмәтләр формалаштыручы вазыйфаи затлары, хезмәт составына кертелгән оешмаларның житәкчеләре һәм вазыйфаи затлары (килештерү буенча) кертелә.

2.6. Тыныч вакытта коткару хезмәтләре табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, шулай ук террорлык актлары аркасында килеп чыккан гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чараларда катнашу өчен жәлеп ителергә мөмкин.

2.7. Саба муниципаль районы территориясендә гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен коткару хезмәтләрен тыныч вакытта жәлеп итү турында Карар Саба муниципаль районы гражданнар оборонасы Житәкчесе (Житәкчесе) һәм алар төзегән коткару хезмәтләренә карата оешмалар тарафыннан кабул ителә.

3. Коткару хезмәтләре башкара торган функцияләр.

3.1. Коткару хезмәтләренең гомуми функцияләре булып түбәндәгеләр тора:

– хезмәт эшчәнлеге профиле нигезендә гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү;

– гражданнар оборонасы буенча чараларны тәэмин итү буенча бурычларны үтәүгә идарә органнарын, көчләрне һәм чараларын булдыру һәм әзерләү;

– коткару хезмәтләре составына керүче көчләрне һәм чараларны, аларның шәхси составы белән комплектлануын, техника белән тәэмин ителешен һәм мөлкәт белән тәэмин ителешен исәпкә алу;

– авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкарганда штаттан тыш авария-коткару формированиеләренең гамәлләрен тәэмин итүне оештыру;

– башка коткару хезмәтләре, гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча идарәнең тиешле территориаль органнары белән хезмәттәшлекне оештыру һәм яклау;

– коткару хезмәтләренең шәхси составын, техникасын, мөлкәтен хәзерге заман зарарлану, авария, һәлакәтләр һәм табигый бәла-казаларның зарарлаучы факторларыннан саклауны оештыру.

3.2. Эшчәнлек профиленнән чыгып, коткару хезмәтләренең төп функцияләре булып түбәндәгеләр тора:

3.2.1. Элементә һәм хәбәр итү хезмәтләре:

– халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итү системасын булдыру һәм даими әзерлек хәлендә тоту, аны яңа буын техник чаралары базасында модернизацияләүне гамәлгә ашыру, хәбәр итү системасын камилләштерү;

– локаль хәбәр итү системаларын куллану;

– кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү буенча махсулаштырылган техник чаралардан файдалану;

– Россия Федерациясенең бердәм электр элементәсе челтәрен, радио-, чыбыклы һәм телевизион тапшырулар челтәрләрен һәм чараларын һәм башка техник чараларны комплекслы файдалану.

3.2.2. Медицина хезмәте:

- гражданныр оборонасы буенча чараларны планлаштыру һәм медицина белән тәэмин итүне оештыру;
- дөвалау-эвакуация чараларын үткөрү;
- халыкка медицина ярдәменә барлык төрләрен күрсәтүне оештыру;
- йогышлы авырулар барлыкка килүне һәм таралуны кисәтү;
- шәһәр читендәге зонада кирәкле дөвалау базасын ачу.

3.2.3. Жәмәгать тәртибен саклау хезмәтләре:

- жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданныр оборонасы өлкәсендә әзерләү;
- жәмәгать тәртибен торгызу һәм саклау, гражданныр оборонасы көчләрен күрсәтү һәм халыкны эвакуацияләү маршрутларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү;
- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен гражданныр оборонасы көчләренә тоткарлыксыз хәрәкәт итүен тәэмин итү;
- Эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри сакланьрга тиешле объектларны саклауны, юридик һәм физик затлар мөлкәтен шартнамәләр буенча саклауны көчәйтү, караучысыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү;
- законнарда билгеләнгән кагыйдәләрне үтәп мәтләрне тану һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыру чараларын оештыру һәм үткөрү.

3.2.4. Санитар-эпидемиологик күзәтчелек хезмәтләре:

- санитар-эпидемиологик күзәтчелекне оештыру;
- хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә зыян күргән халык арасында санитар-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткөрү;
- азык-төлекнең һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиоактив, химик һәм биологик матдәләр белән зарарлану һәм пычрану дәрәжәсен бәяләү;
- радиацион, химик, биологик хәл мониторингының методларын һәм техник чараларын, шул исәптән азык-төлек һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиоактив, химик һәм биологик матдәләр белән зарарлануы (пычрану) дәрәжәсен камилләштерү.

3.2.5. Янгынга каршы хезмәт:

- янгынга каршы көчләр булдыру, аларны жиһазлау һәм гражданныр оборонасы өлкәсендә әзерлек;
- сугыш вакытында авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару районнарында янгыннары сүндерүне оештыру;
- билгеләнгән тәртиптә гражданныр оборонасы категорияләренә кертелгән объектларда һәм критик мөһим объектларда янгыннары сүндерүне оештыру;
- сугыш вакытында торак йортта янгыннары сүндерүне оештыру.

3.2.6. Транспорт хезмәте:

- халыкны транспортның барлык төрләре белән эвакуацияләүне тәэмин итүне, эш сменаларын китерүне (чыгаруны), саклау корьлмаларын төзү өчен материаллар китерүне, шәһәр яны зонасына матди һәм мәдәни кыйммәтләр, уникаль жиһазлар, азык-төлек һәм башка матди чаралар чыгаруны, зарарлану учакларында, һәлакәтгән коткару зоналарында, шулай ук гадәттән тыш хәлләр районнарында авария- коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен гражданныр оборонасы көчләрен һәм чараларын китерүне оештыру ;

- гражданнар оборонасы чараларын үтәү барышында сафтан чыккан автомобиль техникасын ремонтлауны оештыру, аны төзекләндерү предприятиеләренә эвакуацияләү;

- техниканы махсус эшкәртү өчен көчләр булдыруны һәм жиһазландыруны оештыру;

- хезмәт техникасын махсус эшкәртү чараларын планлаштыру һәм үткәрүне оештыру.

3.2.7. Юл хезмәте:

- гражданнар оборонасы буенча чараларны юл-күпер белән тәэмин итүне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

- юлларны һәм күперләренә ремонтлау, торгызу һәм карап тоту;

- гражданнар оборонасы көчләрен күрсәтү маршрутларында һәм әйләнә-тирә юлларны эвакуацияләү маршрутларында булдыру.

3.2.8. Энергетика һәм яктылык маскировкасы хезмәтләре:

- гражданнар оборонасы буенча категорияләргә кертелгән оешмаларны комплекслы маскировкалау планнарын эшләү;

- яктырткыч һәм башка төр маскировкаларны гамәлгә ашыру чараларын үткәрү өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын куллану буенча даими эзерлек хәлендә булдыруны оештыру һәм контрольдә тоту ;

- куркыныч янау чорында комплекслы маскировкалау чараларын планлаштыру һәм уздыру;

- энергия белән тәэмин итү системаларының һәм чыганакларының ышанычлылыгын арттыруга юнәлдерелгән чараларны эшләү һәм үткәрү;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмаларның маскировкалау билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткәрү.

3.2.9. Инженерлык хезмәте:

- тыныч һәм сугыш вакытында гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын эшләү һәм тормышка ашыру;

- гражданнар оборонасының гамәлдәге саклану корылмаларын һәм аларның тормыш-көнкүрешен тәэмин итү системаларын куллануны, эксплуатацион-техник хезмәт күрсәтү һәм модернизацияләүне оештыру;

- тыныч вакытта һәм гражданнар оборонасын тыныч вакыттан сугыш вакытына күчәргәндә халыкны качыру өчен тирәнрәк биналарны һәм жир асты киңлегенә башка корылмаларын урнаштыруны контрольдә тоту;

- тыныч вакытта һәм гражданнар оборонасын тыныч вакыттан сугыш вакытына күчәргәндә гадиләштерелгән эчке жиһазлар белән тиз төзелә торган саклау корылмаларын һәм гади типтагы яшеренү урыннарын эзерләү һәм төзүне оештыруны контрольдә тоту;

- гражданнар оборонасының саклану корылмаларында халыкны яшерүне оештыру.

3.2.10. Коммуналь-техник хезмәт:

- су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу системаларының һәм чыганакларының ышанычлылыгын күтәрүгә юнәлдерелгән чараларны эшләү һәм үткәрү;

- коммуналь хезмәтләренә хәрби вакыт шартларында эшләргә эзерлеген тәэмин итү һәм аларның гамәлләрен планлаштыру;

– су чистарту, төчеләндерү һәм транспортлау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм эзерләүне контрольдә тоту;

– су үткәрү станцияләрендә һәм чистарту корылмаларында кирәкле реагентлар, реактивлар, консервантлар һәм дезинфекция чаралары запасларын булдыруны оештыру;

– резервуарлар һәм сыешлыклар, жыела һәм сүтелә торган торбаүткәргечләр, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганаклары, башка кирәкле жиһазлар һәм техник чаралар запасларын булдыруны оештыру;

– дезактивлаштыручы, газлаучы һәм дезинфекцияләүче матдәләр һәм эремәләр запасларын булдыруны контрольдә тоту;

– халыкны санитар эшкәртү, биналарны, корылмаларны һәм территорияләрне зарарсызландыру өчен көч булдыруны һәм жиһазландыруны оештыру, гражданнар оборонасы максатларында аларны эзерләү;

– халыкны санитар эшкәртү, биналарны, корылмаларны һәм территорияләрне зарарсызландыру чараларын планлаштыру һәм үткәрүне оештыру;

– мөмкин булган күмү урыннарын алдан билгеләүне оештыру;

– мәетләрне күмү чараларын тәмин итү өчен көчләр һәм гражданнар оборонасы чараларын булдыру, эзерләү һәм эзерләүгә ярдәм итүне оештыру;

– һәлак булучыларны күмүне оештыру.

3.2.11. Ягулык-майлау материаллары белән тәмин итү хезмәтләре:

– гражданнар оборонасы чараларын үткәргүгә жәлеп ителә торган штаттан тыш авария-коткару формироваиеләренен, бу максатларда стационар һәм күчмә автозаправка станцияләрен куллану юлы белән, автомобиль, инженер һәм махсус техниканы, эвакуация чараларын үткәргүгә жәлеп ителә торган автомобиль техникасын ягулык-майлау материаллары белән тәмин итү чараларын оештыру һәм үткәрү;

3.2.12. Сәүдә һәм туклану хезмәтләре:

– халыкны хәрби вакыт шартларында азык-төлек һәм азык-төлек булмаган товарлар белән нормаль тәмин итүне оештыру;

– азык-төлек запасларын һәм беренче чиратта кирәк булган сәнэгать товарларын саклау чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

– азык-төлек запасларын яшеренү урыннарына һәм идарә пунктларына салуны оештыру;

– халык урнашу районнарында, авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару районнарында штаттан тыш авария-коткару формироваиеләренен шәхси составын туклану белән тәмин итүне оештыру;

3.2.13. Хайваннар һәм үсемлекләрне саклау хезмәтләре:

– ветеринария һәм фитопатологик контрольне оештыру һәм үткәрү;

– авыл хужалыгы житештерүенен тотрыклы эшен тәмин итү буенча чаралар оештыру һәм уздыру;

– авыл хужалыгы хайваннарын, үсемлекләрне, су чыганакларын һәм терлек азыгын саклау, ветеринария эшкәртү, зарарланган хайваннарны дөвалау, чөчүлекләрне, көтүлекләрне зарарсызландыру, терлекчелек һәм үсемлекчелек продукциясен саклау чараларын оештыру һәм үткәрү.

3.2.14. Инженерлык хезмәте:

- авария-коткару эшләрен һәм башка кичектергесез эшләрне һәрьяклап тәэмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын булдыру һәм карап тоту чараларын планлаштыру, оештыру һәм уздыру;
- гражданлык оборонасы чараларын үткөрүгә жәлеп ителә торган штаттан тыш авария-коткару формирваниеләрен матди-техник тәэмин итү чараларын оештыру һәм үткөрү.

3.3. Коткару хезмәтләре үз функцияләрен үзара бәйләнештә башкара.

4. Коткару хезмәтләре белән житәкчелек итү

4.1. Коткару хезмәтләре белән гомуми житәкчелек итүне гражданнар оборонасы житәкчесе башкара.

Коткару хезмәтләре белән турыдан-туры житәкчелекне әлеге хезмәтләр житәкчеләре башкара.

4.2. Саба муниципаль районының коткару хезмәтләре житәкчеләре, көндәлек эшчәнлек режимында, тиешле оешмаларның коткару хезмәтләре эшчәнлеген тикшереп торалар һәм алар арасында үзара хезмәттәшлекне оештыралар.

4.3. Гражданнар оборонасының яисә гадәттән тыш хәл режимының югары дәрәжәдә әзерлеген кертү белән Саба муниципаль районы коткару хезмәтләре житәкчеләре оешмаларның тиешле коткару хезмәтләре эшчәнлегенә оператив житәкчелек итәләр.

4.4. Коткару хезмәтләре эшчәнлеген координацияләүне Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча идарәсе, шулай ук оешмаларның гражданнар оборонасы өлкәсендәге мәсьәләләрен хәл итүгә вәкаләтле органнары башкара.

5. Коткару хезмәтләре белән идарә итүне оештыру

5.1. Коткару хезмәтләре белән идарә итү тиешле хезмәтләренң житәкчеләре һәм аларның үз буйсынуындагы идарә органнары, штаттагы һәм штаттан тыш авария-коткару формирваниеләре тарафыннан даими житәкчелек итүне гамәлгә ашырудан, аларның әзерлеген тәэмин итү, тыныч һәм хәрби вакыт шартларында гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү буенча эшчәнлекне оештырудан гыйбарәт.

5.2. Коткару хезмәтләре белән идарә итүнең нигезе булып хезмәт житәкчеләре һәм югарыдагы гражданнар оборонасы житәкчеләре карарлары, шулай ук гражданнар оборонасы буенча чараларны тәэмин итү планнары тора..

5.3. Коткару хезмәтләре тарафыннан гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итүне планлаштыру Саба муниципаль районы гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы һәм оешмаларның гражданнар оборонасы планнары нигезендә башкарыла.

Коткару хезмәтләренң гражданнар оборонасы буенча чараларны тәэмин итү планнары гражданнар оборонасы буенча махсус чараларны оештыру һәм үтәү тәртибен билгели.

Гражданнар оборонасы буенча чараларны тәэмин итү планнарын эшләүне гражданнар оборонасы хезмәтләре житәкчеләре оештыра.

Гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү планнары тиешле гражданнар оборонасы житәкчеләре тарафыннан раслана.

5.4. Коткару хезмәтенең бурычлары билгеләнгән тәртиптә раслана торган хезмәт турында нигезләмә белән билгеләнә.

5.5. Коткару хезмәтләре штабларының эшен оештыру, хәбәрләр бирү тәртибе һәм сроклары, башка гражданнар оборонасы хезмәтләре, Гражданнар оборонасы гаскәрләре белән хезмәттәшлекне оештыру тиешле федераль башкарма хакимият органнарының һәм Россия гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенең тиешле үгет-нәсихәтләре һәм махсус күрсәтмәләре белән билгеләнә.

5.6. Гражданнар оборонасы буенча чараларны һәрьяклап тәмин итү өчен коткару хезмәтләре:

– хезмәт эшчәнлегенең профиленә туры килә торган штаттагы һәм штаттан тыш авария-коткару формироваииеләрен жәлеп итәләр;

– гражданнар оборонасы бурычларын хәл итү өчен жәлеп ителә торган хезмәтләр һәм оешмалар составына керүче формироваииеләрне исәпкә алуны оештыралар.

Коткару хезмәтләре тарафыннан жәлеп ителә торган штаттан тыш авария-коткару формироваииеләренең гомуми саны һәм аларның күләме, жирле шартлар үзенчәлекләрен исәпкә алып, тыныч һәм сугыш вакытында хезмәтләр тарафыннан хәл ителә торган бурычларның характеры һәм күләме, кеше ресурслары һәм матди чаралар булуы белән билгеләнә.

Штаттан тыш авария-коткару формироваииеләрен төзү, комплектлау, исәпкә алу тәртибе һәм аларның оештыру-штат структурасы Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлығының “Штаттан тыш авария-коткару формироваииеләрен төзү тәртибен раслау турында” 2005 елның 23 декабрдәге 999 номерлы боерыгы белән билгеләнгән.

5.7. Район коткару хезмәтләренең шәхси составының белемнәрен камилләштерү, күнекмәләрен ныгыту һәм аларның бурычларын үтәүгә әзерлеген бәяләү максатларында, Саба муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе карары буенча 8 сәгатькә кадәр 5 елга бер тапкырдан да ким булмаган вакыт эчендә махсус өйрәнүләр үткәрелә.

6. Коткару хезмәтләрен комплектлау, матди-техник һәм финанс ягыннан тәмин итү тәртибе

6.1. Коткару хезмәтләрен шәхси состав белән комплектлау гражданнар оборонасының тиешле житәкчеләре һәм коткару хезмәтләре житәкчеләре тарафыннан базаларында хезмәтләр төзелә торган оешмалар хисабына башкарыла.

6.2. Коткару хезмәтләрен сугыш вакытында автомобиль транспорты, юл-төзелеш һәм күтәрү-транспорт техникасы белән тәмин итү мобилизация уздырганда Россия Федерациясе Кораллы Көчләренә тапшырылырга тиеш булмаган ресурслар исәбенә башкарыла.

6.3. Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау чараларын финанслау Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын тәмин итү турында НИГЕЗЛӘМӘ

1. Әлеге Нигезләмә “Гражданнар оборонасы турында” 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, “Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турында нигезләмәне раслау хакында” Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2007 елның 26 ноябрәндегә 804 номерлы карары, “Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы чараларын тәмин итү һәм коткару хезмәтләре (гражданнар оборонасы хезмәтләрен) булдыру турында” Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 15 гыйнварындагы 6 номерлы карары нигезендә эшләнә һәм Саба муниципаль районында жирле үзидарә органнары һәм оешмаларның эшчәнлек өлкәләрен, шулай ук районда гражданнар оборонасы чараларын планлаштыру һәм үткөрү тәртибен билгели.

2. Саба муниципаль районында гражданнар оборонасы буенча чаралар, район территориясендә, муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда, алдан һәм гражданнар оборонасын алып бару барышында, Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясе Президенты указлары һәм боерыклары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары һәм боерыклары нигезендә, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарлары, Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигий бәла – казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының норматив хокукый актлары (алга таба – Россия ГТХМ), Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы боерыклары (алга таба-Татарстан Республикасы ГТХМ), гамәлдәге законнар, шулай ук әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында оештырыла һәм үткәрелә.

3. Саба муниципаль районындагы жирле үзидарә органнары (алга таба - жирле үзидарә органнары) һәм оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмалар, (алга таба - оешмалар) гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларын гражданнар оборонасы өлкәсендәге вәкаләтләре нигезендә хәл итү максатларында, көчләр, чаралар, гражданнар оборонасы объектлары, матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запаслары булдыралар һәм үз эченә алалар, гражданнар оборонасы чараларын планлаштыралар һәм гамәлгә ашыралар.

4. Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны укыту белән бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр торалар:

– гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны укытуны планлаштыру һәм гамәлгә ашыру;

– гражданнар оборонасы өлкәсендә оешмалар хезмәткәрләрен эзерләү өчен укыту-матди базасын булдыру, эш хәлендә тоту;

– гражданнар оборонасы өлкәсендә белемнәрне пропагандалау.

Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру жирле үзидарә органнарына, оешмаларга йөкләнә.

5. Халыкны хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлар турында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда барлыкка килгән куркынычлар турында хәбәр итү белән бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

– халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итү системасын булдыру һәм даими эзерлек хәлендә тоту, аны яңа буын техник чаралары базасында модернизацияләү, хәбәр итү системасын камилләштерү;

– Россия Федерациясенә бердәм электр элементәсе чөлтәре чараларын, радио-, чыбыклы тапшырулар чөлтәрләрен, чараларын һәм башка техник чараларны комплекслы файдалану. Әлеге чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының элементә һәм хәбәр итү хезмәтенә йөкләнә;

– I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиацион куркыныч һәм атом-төш куркынычы булган производстволар һәм аварияләр нәтижәләре зарарлаучы факторларның территорияләреннән читтә йогынтысы зоналарында яшәүче яки хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә зыян китерергә мөмкин булган объектлар, гадәттән тыш куркыныч булган гидротехник корылмалар һәм югары куркыныч булган гидротехник корылмаларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан хәбәр итүнең локаль системаларын булдыру һәм эзер торышта тоту; Күрсәтелгән чараны башкаруны оештыру үз составында потенциал куркыныч объектлар булган оешмаларга йөкләнә;

6. Халыкны эвакуацияләү, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне куркынычсыз районнарга эвакуацияләү белән бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында тормышка ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

– эвакуацияне планлаштыру, эзерләү һәм үткәрүне оештыру.

– эвакуация органнары эшчәнлеген булдыру һәм оештыру, шулай ук аларның шәхси составын эзерләү;

– эвакуацияләнергә тиешле халыкны урнаштыру районнарын, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне саклау урыннарын эзерләү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;

– эвакуация чараларын үткәрүне тәмин итү өчен транспорт чараларын эзерләү. Әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының транспорт хезмәтенә йөкләнә.

7. Халыкка сыеныр урыннар һәм шәхси саклану чаралары бирү белән бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

- гражданнар оборонасының гамәлдәге саклану корылмаларын һәм аларның тормыш - көнкүрешен тәмин итү системаларын төзү, саклау, куллану буенча даими эзерлек хәлендә тоту, эксплуатацион-техник хезмәт күрсәтү һәм модернизацияләү;

- тыныч вакытта һәм гражданнар оборонасын тыныч вакыттан сугыш вакытына күчәргәндә, халыкны тирәнрәк биналар һәм жир асты килекләрендәге башка корылмаларда яшерүне тәмин итү.;

- тыныч вакытта һәм гражданнар оборонасын тыныч вакыттан сугыш вакытына күчәргәндә гадиләштерелгән эчке жиһазлар һәм иң гади типтагы яшеренүләр белән гражданнар оборонасының тиз төзелә торган саклагыч корылмаларны эзерләү һәм төзү. Күрсәтелгән чараларны үтәүне оештыру Саба муниципаль районының инженерлык хезмәтенә йөкләнә;

- гражданнар оборонасының саклау корылмаларында, тирәнрәк биналарда һәм жир асты килекләндәге башка корылмаларда халыкны яшерүне тәмин итү; әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районы инженер хезмәтенә йөкләнә;

- халыкка шәхси саклану чараларын бирүне һәм коллектив яклау чараларын билгеләнгән срокта бирүне тәмин итү.

- халыкны шәхси яклау чараларын туплау, саклау, яңарту һәм тиешенчә билгеләнеше буенча куллану. Күрсәтелгән чараның үтәлешен оештыру законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына һәм оешмаларга йөкләнә.

8. Яктылык һәм башка төр маскировкаларны тәмин итү белән бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр торалар:

- маскировкага тиешле объектлар исемлеген билгеләү. Күрсәтелгән чараның үтәлешен оештыру Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча идарәсенә йөкләнә;

- яктырткыч һәм башка төр маскировка чараларын үткәрү өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын файдалану буенча даими эзерлек хәлендә тоту һәм булдыру ;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмаларның маскировкага комачаулаучы билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткәрү. Әлеге чараларның үтәлешен оештыру килешү нигезендә Саба муниципаль районының энергетика һәм яктылык маскировкасы хезмәтенә йөкләнә.

9. Хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә һәм террорчылык актларында халык өчен куркынычлар барлыкка килгән очракта, авария-коткару эшләрен уздыруга бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр торалар:

- гражданнар оборонасы өлкәсендә авария-коткару формироваиеләрен һәм коткару хезмәтләрен булдыру, жиһазлау һәм эзерләү, шулай ук аларның гамәлләрен планлаштыру;

- авария-коткару эшләрен һәм башка кичектергесез эшләренә һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын куллану буенча даими эзерлек хәлендә тоту һәм аны булдыру ;

– авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне үткәрүнең заманча технологияләрен һәм техник чараларын эшләү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру законнарда һәм оешмада билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;

10. Хәрби хәрәкәтләрне алып барганда яисә бу гамәлләр нәтижәсендә зыян күргән халыкны беренчел тәмин итүгә бәйле, шул исәптән, беренче медицина ярдәмен күрсәтүне дә кертеп, медицина хезмәте күрсәтү, тиз арада торак бирү һәм башка кирәкле чаралар күрү буенча да мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора::

– халык яшәешен тәмин итүнең төп төрләрен планлаштыру һәм оештыру (медицина, торак, азык-төлек, су, беренче чиратта кирәк булган эйберләр, коммуналь-көнкүреш хезмәтләре белән тәмин итү һ. б.);

– матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын файдалану буенча даими эзерлек хәлендә тоту һәм булдыру. Күрсәтелгән чараларны үтәүне оештыру түбәндәге хезмәтләргә йөкләнә: инженерлык, сәүдә һәм туклану, медицина, шулай ук жирле үзидарә органнарына законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында, һәм оешмаларга;

– зыян күргән халыкны ял йортларында, пансионатларда һәм башка сәламәтләндерү учреждениеләрендә, вакытлыча торакларда (жыелма йортларда, палаткаларда, землянкаларда һ.б.) урнаштыру, шулай ук аны ирекле торак биналарга күчерү. Күрсәтелгән чараның үтәлешен оештыру законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;

– халыкны хәрби вакыт шартларында азык-төлек һәм азык-төлек булмаган товарлар белән нормаль тәмин итү. Әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының Сәүдә һәм туклану хезмәтенә йөкләнә.

– халыкка коммуналь-көнкүреш хезмәтләре күрсәтү;

– сакланган торакны инвентаризацияләү һәм зыян күргән торак фондының торышын бәяләү, зыян күргән халыкны урнаштыру өчен аны куллану мөмкинлеген билгеләү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының Инженерлык хезмәтенә, шулай ук законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;

– хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә зыян күргән халык арасында санитар-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткәрү. Әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының санитар-эпидемиологик күзәтчелек хезмәтенә йөкләнә.

– халыкка медицина ярдәменә барлык төрләрен күрсәтүне оештыру;

– дэвалау-эвакуация чараларын үткәрү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының медицина һәм транспорт хезмәтенә йөкләнә.

– шәһәр читендәге зонада кирәкле дэвалау базасын жәелдерү, аны энергия һәм су белән тәмин итүне оештыру. Күрсәтелгән чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының медицина хезмәтенә, шулай ук законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;

– тораксыз калган халык санын билгеләү. Күрсәтелгән чараның үтәлешен оештыру Татарстан Республикасы Хезмәт, мәшгульлек һәм социаль яклау министрлыгы идарәсенә йөкләнә;

– халыкка мәгълүмати-психологик ярдәм күрсәтү. Әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының хәбәр итү һәм элемент хезмәтенә йөкләнә.

11. Хәрби гамәлләр алып барганда яисә бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарغا каршы көрәш белән бәйле мәсьәләләргә хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданның оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр торалар:

– янгынга каршы көчләр булдыру, аларны жиһазлау һәм гражданның оборонасы өлкәсендә эзерлек;

– сугыш вакытында авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару районнарында янгыннарны сүндерүне оештыру;

– билгеләнгән тәртиптә гражданның оборонасы буенча категорияләргә кертелгән объектларда сугыш вакытында янгыннарны сүндерүне оештыру;

– сугыш вакытында торак йортта янгыннарны сүндерүне оештыру. Әлеге чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының янгынга каршы хезмәтенә йөкләнә.

12. Радиоактив, химик, биологик һәм башка зарарланган районнарны ачыклау һәм билгеләү белән бәйле мәсьәләләргә хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданның оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора.:

– Саба муниципаль районы территориясендә урнашкан (оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә), махсус жиһазлар (техник чаралар) булган оешмалар базасында гражданның оборонасын күзәтү һәм лаборатор контроль челтәрен, зарарлану (пычрану) төрләрен ачыклау һәм тәңгәлләштерү бурычларын хәл итү өчен эзерләнгән хезмәткәрләргә булдыру һәм аларның эзерлеген тәмин итү;

– күзәтү челтәре һәм гражданның оборонасы һәм халыкны яклау лаборатор контроле - Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы территориясендә радиацион, химик, биологик хәлләргә күзәтү һәм тикшереп тору функцияләрен гамәлгә ашыручы Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, бүлекчәләренә һәм оешмаларының гамәлдәге махсуслаштырылган учреждениеләре, бүлекчәләргә һәм хезмәтләргә булдыру һәм эзерлеген тәмин итү;

– радиацион, химик, биологик хәл мониторингының методларын һәм техник чараларын, шул исәптән азык-төлек һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиацион, химик һәм биологик матдәләр белән зарарлануы (пычрануы) дәрәжәсен камилләштерү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының санитар-эпидемиологик күзәтчелек хезмәтенә, шулай ук жирле үзидарә органнарына законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында йөкләнә;

– радиоактив пычрануга дучар булган территорияләрдә радиацион яклау режимнарын кертү. Күрсәтелгән чараның үтәлешен оештыру Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча идарәсенә йөкләнә.

13. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корымаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләргә махсус эшкәртү белән бәйле мәсьәләләргә хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданның оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр торалар.:

– дезактивлаштыручы, газлаучы һәм дезинфекцияләүче матдәләр һәм эремәләр запасларын алдан булдыру;

- халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү өчен көч булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләү;

- халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү чараларын планлаштыру һәм үткәрүне оештыру. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының инженер һәм транспорт хезмәтенә, Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча Идарәсенә, шулай ук жирле үзидарә органнарына законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында йөкләнә.

14. Хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык актлары аркасында зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау белән бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

- жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләү;

- жәмәгать тәртибен торгызу һәм саклау, гражданнар оборонасы көчләрен күрсәтү һәм эвакуацияләү маршрутларында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен гражданнар оборонасы көчләренең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү;

- жиңелү учакларында пропуск режимын гамәлгә ашыру һәм жәмәгать тәртибен саклау;

- Эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри сакланьрга тиешле объектларны һәм юридик һәм физик затларның мөлкәтен саклауны көчәйтү (киләшү нигезендә), караучысыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү. Әлеге чараларның үтәлешен оештыру килешү нигезендә Саба муниципаль районының жәмәгать тәртибен саклау хезмәтенә йөкләнә.

15. Кирәкле коммуналь хезмәтләрнең тиз арада эшләвен торгызу белән бәйле мәсьәләне хәл итү максатларында гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

- коммуналь хезмәтләрнең хәрби вакыт шартларында эшләргә эзерлеген тәмин итү һәм аларның гамәлләрен планлаштыру;

- су чистарту, төчеләндерү һәм транспортлау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм эзерләү;

- суүткәргеч станцияләрендә реагентлар, реактивлар, консервантлар һәм дезинфекция чаралары запаслары булдыру;

- халыкны коммуналь тәмин итүне оештыру өчен резервуарлар һәм сыешлыклар, жыела һәм сүтелә торган торбаүткәргечләре, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганакалары, жайланмалар һәм техник чаралар запасларын булдыру.

- зарарланган газ, энергия һәм су белән тәмин итү системаларын ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьләр булдыру. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының коммуналь-техник хезмәтенә, шулай ук законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;

16. Сугыш вакытында мәетләрне тиз арада күмүгә бәйле мәсьәләне хәл итү максатларында гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

- алдан, тыныч вакытта, мөмкин булган күмелү урыннарын билгеләү;
- мәетләрне күмү чараларын тәэмин итү өчен, шул исәптән махсулаштырылган ритуаль оешмалар базасында көчләрне һәм гражданнар оборонасы чараларын булдыру, эзерләү һәм эзерләүне тәэмин итү;
- һәлак булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү урыннарын жиһазлау. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының инженер һәм коммуналь-техник хезмәтенә, шулай ук законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;
- мәетләрне эзләү, аларны табу, аларны алу һәм беренчел эшкәртү, үлүчеләрне тану һәм документлаштыру, ташу һәм күмү буенча эшләрне оештыру;
- һәлак булучыларны күмүгә санитар-эпидемиологик күзәтчелекне оештыру. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының жәмәгать тәртибен саклау, санитар-эпидемиологик күзәтчелек хезмәтләренә һәм Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча идарәсенә йөкләнә.

17. Икътисадның тотрыклы эшчәнлеге һәм халыкның сугыш вакытында исән калуы өчен мөһим булган объектларны саклауга юнәлдерелгән чараларны эшләү һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

- тыныч вакытта һәм сугыш вакытында Саба муниципаль районы жирле үзидарә органнарында һәм оешмаларында икътисад һәм оешмалар эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру буенча комиссияләр төзү һәм аларның эшчәнлеген оештыру;
- документларның иминият фондын булдыру;
- заманча җиңелү чаралары тәэсирендә житештерү фондларын яклауның нәтижәләлеге арттыру;
- торак пунктларны, икътисад һәм инфраструктура объектларын, шулай ук житештерү чараларын, гражданнар оборонасының инженер-техник чаралары таләпләренә туры китереп, рациональ урнаштыру;
- гражданнар оборонасының тыныч һәм хәрби вакытта инженер-техник чараларын, шул исәптән төзелеш проектларын эшләү һәм тормышка ашыру;
- икътисад объектларында сугыш вакытында эшне дөвам итүче авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне планлаштыру, эзерләү һәм үткөрү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районы Башкарма комитетына һәм Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча идарәсенә йөкләнә;
- житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан булдыру. Әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының инженер һәм медицина хезмәтенә, шулай ук законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә;
- энергия, су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу системаларының һәм чыганакларының ышанычлылыгын арттыруга юнәлдерелгән чараларны эшләү һәм үткөрү. Әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының энергетика һәм яктылык маскировкасы хезмәтенә һәм коммуналь-техник хезмәтенә йөкләнә;

– куркыныч янаган вакытта комплекслы маскировка чараларын планлаштыру һәм үткәрү. Әлеге чараның үтәлешен оештыру Саба муниципаль районының энергетика һәм яктылык маскировкасы хезмәтенә, шулай ук законнарда билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына йөкләнә.

18. Көчләрнең һәм гражданнар оборонасы чараларының даими эзерлеген тәмин итү белән бәйлә мәсьәләләрне хәл итү максатларында гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы буенча төп чаралар булып түбәндәгеләр тора:

– гражданнар оборонасы көчләрнең заманча техника һәм жиһазлар белән тәмин итү һәм булдыру;

– авария-коткару формироваиеләренә һәм коткару хезмәтләренә шәхси составы белән эшләү урыны буенча дәрәсләр үткәрү, гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнекмәләр үткәрү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча Идарәсенә, шулай ук законнар белән билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында жирле үзидарә органнарына һәм оешмаларга йөкләнә;

– гражданнар оборонасы мәнфәгатьләрендә төрле ведомстволар һәм оешмалар көчләрен һәм чараларын жәлеп итү һәм аларның гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү тәртибен билгеләү;

– гражданнар оборонасы көчләре группировкасын булдыру һәм куллануны планлаштыру;

– авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен югары нәтижәле технологияләр эшләү. Күрсәтелгән чараларның үтәлешен оештыру Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Саба муниципаль районы буенча идарәсенә йөкләнә.

Татарстан Республикасы
Саба муниципаль районы
Башкарма комитетының

номерлы карары белән
РАСЛАНГАН

Саба муниципаль районының коткару хезмәтләре структурасы

№	Гражданлык оборонасы хезмәте исеме	Гражданлык оборонасы хезмәтләрен булдыручы оешмалар	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе	Хезмәт штабы начальнигы-гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары
1	Элемтә һәм хәбәр итү хезмәте	Саба район электр элементәсе үзәге (РУЭС) – Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	Саба район электр челтәре начальнигы	Саба район электр челтәре начальнигы урынбасары	
2	Медицина хезмәте	“Саба үзәк район хастаханәсе “(РҮХ) муниципаль дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	“Саба РҮХ “ ДАССУ нең баш табибы	“Саба РҮХ “ ДАССУ нең баш табибы урынбасары	
3	Жәмәгать тәртибен саклау хезмәте	Россия Эчке эшләр министрлыгының Саба районы буенча бүлеге-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	Россия Эчке эшләр министрлыгының Саба районы буенча бүлеге начальнигы	Россия Эчке эшләр министрлыгының Саба районы буенча бүлеге начальнигы урынбасары	

№	Гражданлык оборонасы хезмәте исеме	Гражданлык оборонасы хезмәтләрен булдыручы оешмалар	Гражданлык оборонасы хезмәте житәкчесе	Хезмәт штабы начальнигы-гражданлык оборонасы хезмәте житәкчесе урынбасары	Гражданлык оборонасы хезмәте житәкчесе урынбасары
4	Санитар-эпидемиологик күзәтчелек хезмәте	Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча идарәсенә Саба, Мамадыш, Кукмара районнарындагы территорияль бүлгә (Саба территорияль бүлгә) – Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы “Татарстан Республикасында (Татарстан) гигиена һәм эпидемиология үзәге” федераль бюджет сәламәтлек саклау учреждениесенә Саба районындагы филиалы	“Татарстан Республикасы гигиена һәм эпидемиология үзәге” ФБССОның Саба, Кукмара, Мамадыш районнарындагы филиалының баш табибы	Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Саба, Мамадыш, Кукмара районнарындагы территорияль бүлгә начальнигы	
5	Янгын сүндерү хезмәте	“Татарстан Республикасы буенча 7 ОФПС” ФГКУ 129 нчы янгын сүндерү һәм коткару бүлгә-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	“Татарстан Республикасы буенча 7 ОФПС ” ФГКУның 129 нчы янгын сүндерү һәм коткару бүлгә бүлгә начальнигы	“Татарстан Республикасы буенча 7 ОФПС” ФГКУ 129 нчы янгын сүндерү һәм коткару бүлгә начальнигы урынбасары	Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ ДУ ДҺПНның Саба һәм Теләче муниципаль районнары буенча МОНД башлыгы

№	Гражданлык оборонасы хезмәте исеме	Гражданлык оборонасы хезмәтләрен булдыручы оешмалар	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе	Хезмәт штабы начальнигы-гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары
6	Юл хезмәте	"Татавтодор» ААЖ Саба филиалы-гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	«Татавтодор " ААЖ Саба филиалы директоры	"Татавтодор" ААЖ Саба филиалы баш инженеры	Татавтодор" ААЖ Саба филиалы директоры урынбасары
7	Энергетика һәм яктылыкны маскировкалау хезмәте	«Алабуга электр челтәре компаниясе» ААЖ филиалы Саба электр челтәрләре-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	Саба район электр челтәре начальнигы	Саба район электр челтәре баш инженеры	
8	Коммуналь-техник хезмәт	«Торак-коммуналь хужалыгының Саба күптармаклы житештерү предприятиесе «ААЖ-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	«Торак-коммуналь хужалыгының Саба күптармаклы житештерү предприятиесе " ААЖ генераль директоры	«Торак-коммуналь хужалыгының Саба күптармаклы житештерү предприятиесе « ААЖ директоры урынбасары	
		Саба районы» торак-коммуналь хужалыгының Шәмәрдән күптармаклы житештерү предприятиесе " ААЖ			
		"Газпром трансгаз Казан" ЖЧЖ «Сабагаз» эксплуатация-житештерү идарәсе			
9	Ягулык-майлау материаллары белән тәэмин итү хезмәте	"ТАИФ-НК АЗС" ЖЧЖнең Шәмәрдән аерымланган бүлекчәсе-гражданның оборонасы хезмәтен формалаштыручы	"ТАИФ - НК АЗС" ЖЧЖнең Шәмәрдән аерымланган бүлекчәсе директоры	«ТАИФ - НК АЗС " ЖЧЖнең Шәмәрдән аерымланган бүлекчәсе баш инженеры	

№	Гражданлык оборонасы хезмәте исеме	Гражданлык оборонасы хезмәтләрен булдыручы оешмалар	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе	Хезмәт штабы начальнигы-гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары
10	Сәүдә һәм туклану хезмәте	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының инвестицион үсеш бүлеге-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	Саба муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесенәң инвестиция һәм территориаль үсеш буенча урынбасары – инвестицион үсеш бүлеге җитәкчесе	Инвестицион үсеш бүлегенәң әйдәп баручы белгече	
		Саба район кулланучылар жәмгыятьләре берлеге			
		“Аш-су” КҖ			
		“Икмәк” ЖЧЖ			
11	Хайваннарны һәм үсемлекләргә яклау хезмәте	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Саба районндагы идарәсе-гражданнар оборонасы хезмәтен формалаштыручы	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Саба районндагы идарәсе начальнигы	Саба район дәүләт ветеринария берләшмәсе начальнигы	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Саба районндагы идарәсе начальнигы урынбасары
		Саба район дәүләт ветеринария берләшмәсе			
12	Транспорт хезмәте	“Рамазан” ЖЧЖ-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	“Рамазан” ЖЧЖнең генераль директоры	“Рамазан” ЖЧЖнең баш инженеры	

№	Гражданлык оборонасы хезмәте исеме	Гражданлык оборонасы хезмәтләрен булдыручы оешмалар	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе	Хезмәт штабы начальнигы-гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары	Гражданлык оборонасы хезмәте җитәкчесе урынбасары
13	Инженерлык хезмәте	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге-Гражданлык оборонасы хезмәтен формалаштыручы	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге начальнигы	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге начальнигы урынбасары	
		Саба “Мелиорация” күчмә механикаштырылган колоннасы жаваплылыгы чиклэнгән жәмгыяте			
		“159 нчы номерлы ПМК” ЖЧЖ			
		“Газводстрой” ЖЧЖ			